

SOCIÁLNÍ PSYCHOLOGIE PRO PEDAGOGY

Jitka Šlímová

HELUS, Z. *Sociální psychologie pro učitele*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007, 280 s. ISBN 978-80-247-1168-3.

Autor knihy, prof. PhDr. Zdeněk Helus, DrSc., patří v České republice mezi přední odborníky oboru sociální a pedagogické psychologie. Dokladem jeho mnohaletého odborného zaměření je jeho nová knižní publikace zaměřená na sociální psychologii a její využití v pedagogické praxi.

Teoretické i praktické znalosti uspořádal jako přehlednou učebnici. Publikace určena pro studenty učitelství na VŠ, může být nápomocna doktorandům, učitelům i pedagogům pracujícím v neučitelských profesích. Poznátky a závěry poslouží těm, kdo chtějí více porozumět a efektivněji působit v oblasti výchovy a vzdělávání. Předností práce je její systematické členění, přehledné a srozumitelné zpracování jednotlivých částí.

Kniha je tématicky rozdělena do čtyř hlavních částí: I. Čím se sociální psychologie zabývá a jaký je základní problém, který zkoumá. II. Socializace osobnosti. III. Sociální psychologie rodiny. IV. Sociální psychologie školy a výuky. Práce má jednotnou stavbu výkladu, uvádí cíle, vymezuje hlavní pojmy. Na konci jednotlivých kapitol nechýbí shrnutí nejdůležitějších poznatků. Je prokládána množstvím příkladů sloužící jako ukázky možné interpretace. Hodnotou knihy je její přístupnost a srozumitelnost pro pedagogy, kterým je určena.

V první části knihy se čtenář tradičně setká s pojetím oboru sociální psychologie a sociálními souvislostmi života člověka, poskytuje mu výchozí orientaci v oboru sociální psychologie. Zdůrazňuje ty poznatky sociální psychologie, jež jsou nutné pro pedagogy. Hovoří také o vzájemné interakci lidí, sdílení společných kulturních podmínek, společensko-politických a ekonomických poměrů. Neopomíná vliv masmédií. O těchto aspektech uvažuje nejen ve smyslu co představují, obsahují, ale především, jak na jedince působí. Věnuje se také problematice sociálního pohlaví – gender.

Druhá část publikace je klíčová, neboť se zde autor zabývá socializací, která je jednou z hlavních oblastí sociální psychologie. Popisuje mechanismy socializace, druhy sociálního učení.

Tématu současné rodiny se autor věnuje ve třetí kapitole. Pojednává o jejich proměnách, funkcích a typech rodiny, socializačních a výchovných stylech. Problematiku funkčních a dysfunkčních rodin vztahuje k edukačnímu prostředí. Upozorňuje na znalost žákova rodinného prostředí. Zabývá se podmínkami vzdělávací úspěšnosti.

Čtvrtá část je nejobsáhlejší a věnuje se sociální psychologii školy a výuky. Autor rozebírá vzájemné působení aktérů výuky a upozorňuje na důležité fenomény vyskytující se ve výchovně-vzdělávacím procesu např. atribuční procesy, podmínkami vzdělávací úspěšnosti nebo klimatem školní třídy.

Autor ve své pulikaci především zdůrazňuje téma socializace a rodiny a aplikuje jej do prostředí školy. Publikace nabízí široké možnosti využití sociálně psychologických poznatků v konkrétních situacích edukačního prostředí, uvádí řešení problémů, s nimiž se učitel setkává ve své pedagogické praxi.

Jitka Šlímová